

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ СТОМЛЮВАННЯ НА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ОПЕРАТОРА

Є.В. Літомін, асистент

*Харківський національний університет міського господарства
ім. О. М. Бекетова, м. Харків*

Показники функціонування при постійних параметрах машини і середовища значною мірою залежать від стану людини-оператора. Існує два способи оцінки психофізіологічного стану оператора: суб'єктивний і об'єктивний. При об'єктивному способі оцінки за допомогою спеціальних приладів, насамперед медичних, контролюють ознаки втоми (збільшення часу реакції, зменшення опору людського тіла, почастішання серцебиття, зміна артеріального тиску, температури тіла та ін.). Все більш широкий розвиток отримує область досліджень, присвячена вивченню особливостей функціонування гормональних зрушень під впливом різних навантажень і умов діяльності.

Суб'єктивні способи більш делікатні, точні і повно відображають зміну працездатності і стомлення. Суб'єктивні оцінки роблять за допомогою спеціальних тестів. Методи суб'єктивного шкалювання призначені для оцінки ступеня втоми самою людиною за допомогою спеціальних шкал або тестів. Існує дві методики тестової оцінки стомлення: метод опитувальників і метод шкалювання [1].

Методи виміру серцево-судинної активності (частоти серцевих скорочень - ЧСС, варіабельності серцевого ритму - ВСР) розцінюються багатьма авторами, як найбільш перспективні. Основою для такого висновку є: простота використання обладнання для реєстрації ВСР, розроблений математичний апарат аналізу показників, чуттєвість показників ВСР до короточасних змін психічного навантаження. Аналіз фізіологічних механізмів регуляції серцевого ритму дає можливість отримати інформацію про психофізіологічний стан [2].

Література

1. Бодров В. А. Работоспособность человека-оператора и пути ее повышения // Психологический журнал. — Т. 8. — № 3. — 1987.
2. Инженерная психология / Г.К. Серeda, С.П. Бочарова, Г.В. Репкина, Б.А. Смирнов. — К.: Вища школа, 1976. — 308 с.